

carnis luxuriæ eos, qui paululum effugiunt, qui in errore conversantur, libertatem illis promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis (1). Nolite dare locum diabolo (2), resistite fortes in fide (3), ne quis vos decipiat in sublimitate sermonis secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum. Sicut accepistis Jesum Christum, in ipso ambulate, radicati, et superædificati in ipso, et confirmati in fide (4) quasi liberi, qua libertate Christus nos liberavit (5), et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei (6), qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum Filii dilectionis suæ (7).

TITULUS VI.

DE FIDEI PERICULIS CAVENDIS.

Quod ad corinthios Apostolus, omnibus nostræ provinciæ fidelibus dicimus, atque iterum dicimus nos: *Vigilate, state in fide, viriliter agite et confortamini* (8); quia inveniuntur in populo impii insidiantes, quasi aucupes laqueos ponentes et pedicas ad capiendos homines (9). loquentes perversa, ut adducant discipulos post se (10), totisque viribus et modis machinantur ad evacuandam crucem Christi, ejusque religionem convellendam, adque nullum non movent lapidem ad catholicam fidem amandandam, vel ut saltem illam in hominum corda enervent. Ad nequissimi, cujus hi omnes reguntur spiritu, ignea tela extinguenda, forti animo sumite scutum fidei nostræ, origine tam fœcundæ, et ad salutem omnino necessariæ: ne sinatis eam vel vanis derisionibus concuti, vel speciosis verbis vos allici, vel inani scientia seduci, vel pravis exemplis maculari; sed fortes in fide fraudes repellite, audaces in religionem machinationes proterite, vitam, moresque ad fidei normam componite, omni studio laqueos caventes, nam qui eos cavet, securus erit (11); qui vero amat periculum, in illo peribit (12).

(1) 2. Petr. II, 19. (2) Ephes. IV, 27. (3) 1. Petr. V, 9.
(4) Coloss. II, 7. (5) Gal. IV, 37. (6) 1. Petr. II, 16.
(7) Coloss. I, 3. (8) 1. Cor. XVI, 13. (9) Jerem. V, 26.
(10) Act. XX, 30. (11) Prov. XI, 15. (12) Eccli. III, 27.

§ I.

De libris et ephemeridibus perniciosis.

I. Pastoralis nostri muneris partes explentes, omnes in primis monemus de periculo obviente ex promiscua librorum et ephemeridum lectione.

II. Magna est hodie legendi cupiditas: ingens quoque librorum et foliorum colluvies. Utinam tantum sancta, recta, honesta, utilia in his docerentur! At dolentes nimium, videmus innumera pene in vulgus diffundi scripta ad fidem labefactandam, bonosque mores corrumpendos, præsertim ex quo, contra Ecclesiæ sanctæ leges, proclamatum fuit jus unicuique inesse libere quidquid libuerit scripto edere. Vix aliud malum tanta producit detrimenta, quam multitudo ephemeridum, libellorum, et etiam librorum, qui religioni et societati adversa principia insinuant; quique non tantum per ampliores civitates sparguntur, sed populos, sed pagos invadunt, atque ubique quamplurimis intollerabile est folio seu libro carere, qui utcumque curiositatem satisfaciatur, animoque insatiabili nova quotidie incitamenta afferat.

III. Hinc multorum fides naufragium patitur: hinc quosdam inficiunt principia omni ordini adversa, quosdam universalis erga res divinas tarditas, immo tædium occupatos tenet; hinc sensuum irritamenta non paucos captivos efficiunt; hinc complures secum ipsis et cum aliis incontentum animum contrahunt, quia videlicet cogitant ac sentiunt quemadmodum suos antesignanos, illorum quippe librorum seu ephemeridum scriptores, quos ut oracula audiunt, cogitare ac sentire advertunt. Verendum itaque est, ne in illis, qui ejusmodi libros aut folia assidua terunt manu, fides, si nondum occubuit, ægrum modo trahat spiritum; cum fieri nequeat ut is, qui matri Ecclesiæ sincere addictus est, æquo animo eam, ejusque doctrinam ac ministros calumniis audiat proscindi.

IV. «Qui capitali odio ab Ecclesia dissident, scriptis editis decernunt, iisque tamquam aptissimis ad nocendum armis, uti consueverunt. Hinc teterrima librorum colluvies, hinc turbulentæ et iniquæ ephemerides, quarum vesanos impetus nec leges frænant, nec verecundia continet... Hujus igitur tanti mali, quod serpit, quotidie latius, sedulo prohibenda vis est: nimirum oportet severe et graviter adducere multitudinem, ut intento animo sibi caveat, et prudentem in legendo delectum religiosissime servare velit» (1). Hunc in finem

(1) Leo XIII, Encycl. *Etsi nos* ad Episc. Italiæ 15 Febr. 1882.

filios suos præmunire cupiens sancta mater Ecclesia, quæ fidei secunda custos est, atque vitæ æternæ infallibilis magistra, perversos libros digito monstrat, ad instar vigilantium parentum, qui venenosas plantas procul e manibus filiorum suorum ereptas projiciunt. Ea quippe fuit vel ad Apostolorum ætate disciplina (1) cui apprime concordant leges in Lateranensi Concilio IV eam in rem latæ, necnon Constitutio deinceps a Leone X edita (2) et a Tridentinis Patribus innovata (3), insuper et Encyclica Clementis XIII de noxiorum librorum proscriptione (4) quæ omnia expresse et luculenter confirmavit Gregorius XVI (5).

V. Quidquid ergo lege civili nunc aut postea sanciatum circa illimitatam libertatem et licentiam scribendi, et in vulgus scripta spargendi, nemini diffiteri licet pastoribus Ecclesiæ, quibus docendi munus a Christo creditum est (6) jus competere censuram exercendi in quæstionibus religiosis; ideoque etiamsi per Episcoporum auctoritatem hoc scandalum penitus tolli nequeat, saltem juris et muneris ipsorum est, illud fidelibus denunciare, omni ope adlaborare, ut exitiosi illius pestis effectus quam maxime impediatur, et ecclesiasticas leges omnibus intimare.

VI. Quapropter Conciliorum et summorum Pontificum vestigiis inhærentes, prohibemus omnes libros quovis sermonis genere ac idiomate compositos, qui contra doctrinam catholicam, bonosque mores manifeste scripti sunt, eos maxime qui a Sancta Sede vel ab Ordinario jam damnati et prohibiti fuerint.

VII. Quum autem miserrimis hisce temporibus non tam voluminibus aliquo, etiamsi ementitæ, scientiæ apparatus elaboratis venenum insinuari, quam et pravis, qui exiguo pretio veneunt, libellis, et per folia, diaria, et per publicas vel clandestinas ephemerides ad hoc confectas, ut virus erroris, corruptionis et calumniæ facilius omnium hominum classem, et incautam præsertim juventutem pervadere possit, ea omnia eidem prohibitioni subjecta declaramus. Unde fideles nostros monemus, ac pro Deo et propter Deum obtestamur ne illa legant, aut, quod summam peccato gravitatem adderet, propria sustentent pecunia.

VIII. Non pauci enim sunt catholici qui hoc malum faciunt, minime cogitantes se, sive curiositate legendi illecti, sive ex humanis con-

(1) Act. XIX, 18. (2) Conc. Later. IV, sess. X.
(3) Ses. XVIII. De libror. delectu, et XXV. De indice libror.
(4) Constit. *Christianæ* 25 Novemb. 1766.
(5) Encycl. *Mirari vos* 15 Aug. 1832. (6) Matth. XXVIII, 20.

siderationibus, fautores et cooperatores esse inimicorum Christi et Ecclesiæ, pecunia sua folia prohibita, vel damnatione digna sustentantes. Cogitent, et resipiscant.

IX. Nec in his solum inferioris ponderis scriptis, nec in philosophicis tantum elucubrationibus, noxii reperiuntur errores; unde monitos etiam volumus fideles nostros, quosdam nostro tempore historicarum scriptores, frequenter falsis narrationibus rerum veritatem pervertere, aut dolosis et iniquis judiciis homines deformare. Iste solenne est, vel summos Pontifices, vel sanctos, aut alios pietate conspicuos et veneratione dignos viros probri lacessere; malos autem, vel infensissimos Ecclesiæ hostes laudibus extollere, et benigno semper favore prosequi. Hos ergo, etsi expresse prohibiti non fuerint, nec legere sine magna cautela prudens est, nec laudare decorum.

X. Qui, lucri consequendi gratia, libris vel foliis hæreticis, perversis, calumniosis, aut lascivia refertis scribendis vel diffundendis dant operam, videant an justum sit, aliorum fidem, honorem, et bonos mores quæstui habere, et ex animarum ruina res domesticas augere, atque inexorable timeant iudicium Domini dicentis: *Ve homini illi per quem scandalum venit* (1).

XI. Nemini absque facultate, justa et rationabili de causa petita et legitime obtenta, licet eos perlegere vel retinere libros qui ab Apostolica Sede, vel ab Episcopo damnati et reprobati fuerunt. Ut proscripsi vero et damnati habendi sunt etiam ii libri, aut folia quæ propter legentis scandalum, ac subversionis, errorisque periculum a jure ipso naturali ac divino prohibentur, uti profecto sunt omnes de obscænis, vel contra religionem et bonos mores ex professo tractantes.

XII. Si quis scripta quomodocumque publicata, quæ ad fidem labefactandam, vel prava desideria excitanda, comparata sint, absque legitima causa legat, peccatum amare, et odio habere animam suam deprehenditur; cum scriptum sit: qui tetigerit picem inquinabitur ab ea (2), qui spernit modica, paulatim decidet (3), et qui amat periculum in illo peribit (4). Si autem de ejusmodi scriptorum pravitate Sedis Apostolicæ vel Episcopi iudicio ac sententia admonitus ab eorum lectione non absteat, sed Ecclesiæ prohibitionem temere transgrediatur, nullus ei prorsus excusationis locus superest, sed mortalis culpæ reatum incurrit, et excommunicationis pœnam Romano Pontifici specialiter reservatam, si agatur de libris apostatarum et hæreticorum

(1) Math. XVIII, 7. (2) Eccli. XIII, 1.
(3) Id. XIX, 1. (4) Id. III, 27.

hæresim propugnantium, vel cujusvis auctoris per Apostolicas litteras nominatim prohibitis (1).

XIII. Sciant fideles, qui libros vetitos habent, licet sint de illis qui prohibiti sunt *donec expurgentur*, se, juxta Pontificias Constitutiones, teneri sub obedientiæ præcepto quamprimum Episcopo illos tradeere sive per se, sive per parochos vel confessarios. Qui renuunt id facere, vel saltem eos tradere habenti licentiam illos retinendi, in easdem incurrunnt pœnas, et absolvi nequeunt in confessione sacramentali.

XIV. Admonemus in Domino confessarios, quibus facta sit potestas eos a peccato et censura absolvendi qui prohibitos libros typis mandare, aut publicare, aut aliis commodatum dare, aut retinere et legere non erubescunt, ne in absolutionis beneficio impertiendo faciliores se præbeant, nisi Ecclesiæ mandatis transgressores statim obtemperent.

XV. Ii etiam, quibus licentia largita fuerit prohibitos libros retinendi et legendi, summa cautela se gerant, non nisi ex necessitate, vel saltem ex evidenti utilitate, numquam vero curiositate tantum permoti illos legant, ne in laqueum diaboli incidant. Diligenter illos custodiant, ne facile ad aliorum manus perveniant, et ex propria incuria occasionem scandali præbeant aliis, qui curiosius inquirentes a fide vel honestate fortasse decidant.

XVI. Ne ignorantiam quis valeat allegare, et ut scripta sive hæretica, sive pietati ac morum honestati adversa facilius dignoscantur, librorum prohibitorum catalogus seu index, summorum Pontificum cura confectus, omnibus proponitur, et ad ejusdem frontem regulæ, ut facile sciatur, qui libri etsi non expresse in catalogo descripti, uti prohibiti censi debeant. Hunc indicem parochi et confessarii in promptu habeant. Episcopi vero eundem in finem per diœcesanas Ephemerides, vel ad calcem kalendarii quotannis conficiendi, notos clero faciant libros noviter ab Apostolica Sede vel ab ipsis prohibitos.

XVII. «Eousque progressa est iniquitas, ut præter colluviem perniciosorum librorum religioni per se infestam, in religionis detrimentum vertere nitantur (hæretici et impii) etiam sacras litteras ad religionis ipsius ædificationem divinitus nobis datas» (2). Quum igitur fieri constet, ut per versiones sacrarum Bibliorum in vernacula lingua, ipsi veritatis fontes, hominum temeritate vel inscitia, in erroris occasionem sæpe perveniatur, Ecclesia Catholica, cujus est depositum fidei

(1) Constit. *Apostolicæ Sedis* n. 2.
(2) Leo XII, Const. *Ubi primum* 5 Mai 1824.

in verbo Dei custodire, et judicare de vero sensu et interpretatione Scripturarum sacrarum (1) et cui unice debemus integram Bibliorum conservationem, earum versionum impressionem ac lectionem indiscriminatim non permittit. Monemus ergo, et a parochis et confessariis moneantur fideles, tamquam omnino prohibitas habendas esse versiones ab hæreticis factas, quæ hodie ubique disseminantur, et ultro offeruntur. Doceantur præterea, et alias omnes prohiberi quæ legitima ecclesiastica approbatione careant. Eas tantum legere et retinere licet, quæ ab Apostolica Sede approbatæ fuerunt, vel cum adnotationibus desumptis ex Sanctis Ecclesiæ Patribus, aliisque doctis atque catholicis viris, approbante Ordinario, editæ. Abunde quidem suppetunt versiones istæ, legitima auctoritate approbatæ, ac sapientissimis ditatæ adnotationibus: tamen cum neque obvius plane esse possit illarum, in nonnullis saltem, intellectus, iis qui in rerum sacrarum studio versati non sunt (2), consulendum est fidelibus, ut pro illis legendis, retinendisque a parochis seu confessariis consilium expostulent.

XVIII. Ingemiscendum etiam summopere est, gravissima nunc temporis pericula pietati et morum honestati structa esse quibusdam artium productis, præsertim turpibus imaginibus et obsœnis schematibus, quæ per urbes et oppida, vicosque ipsos sparguntur, palamque exponuntur. Omnia ergo quæ de libris ac libellis et foliis dicta sunt, eadem potiori ratione de imaginibus intelligi debent, sive pictis, sive alio quocumque modo confectis, quæ aut turpia facta repræsentant, aut sacras personas et religionis mysteria ludibrio objiciunt, quæque graviorem ut plurimum perniciem afferunt, quam ipsi libri.

XIX. Maxima itaque vigilantia utantur parochi et confessarii erga parochianos et pœnitentes; patres familias et magistri erga filios et alumnos; domini erga famulos, ut in eorum manibus numquam inveniatur hujusmodi imagines, libri aut scripta quælibet perniciose vel suspecta. Vigilantissimam pastores animarum curam gerant admonendo, increpando, nullique labori parcendo, ut a populo christiano, et in primis a juventute, pestifera hujus furfuris opera arceantur. Adversus ejusmodi operum auctores et diffusores gladio spiritus, quod et verbum Dei, christiana fides ac pietas similiter propugnanda est, et quo studiosius inimicus homo seminat zizania, eo solertius servi Patris familias vigilare debent, ac divini eloquii semen spargendum est, ut errori veritas, improbitati honestas, impietati pietas opponatur.

(1) Conc. Trid. sess. IV.
(2) Gregor. XVI. Encycl. *Inter præcipuas* 6 Mai. 1844.

§ II.

De conversatione fidelium cum alienis a fide.

Aliud pergrave periculum exoritur ex commercio cum acatholicis, vel cum iis qui nomine tantum catholici sunt. Hoc præcipue timendum est, eo quod, mœrentibus ac ægre ferentibus Episcopis cum fideli populo, expoliata fuit Hispania nostra maximo bono unitatis religiosæ, quæ per tot sæcula, plaudente Ecclesia, et aliis invidentibus nationibus, illius singulare privilegium et stemma fuerat, atque licentia elargita est errorum doctrinas palam profitendi, et hæreticorum sectas in catholica per antonomasiam gente introducendi. Gementes cum propheta, levamus oculos nostros in cœlum unde auxilium nobis tantum venturum speramus, et non possumus, quin clamemus: «Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus!» (1). «Cecidit corona de capite nostro: Væ nobis, quia peccavimus; propterea mœstum factum est cor nostrum: ideo contenebrati sunt oculi nostri. Intuere, Domine, et respice opprobrium nostrum, innova dies nostros sicut a principio» (2).

I. Etsi per misericordiam Dei paucissimis in locis provinciæ nostræ damnatæ protestantium sectæ stabili modo constitui potuerunt, et faxit Deus ut numquam possint, et ut evanescant omnino: disseminantur tamen doctrinæ quæ pedetentim religiosam populorum conscientiam corrumpunt, morumque contaminant honestatem, uti sunt perniciose indifferentismi, naturalismi, materialismi et spiritismi systemata, atque huc illuc unus vel alter protestantismi fautor rete spandit ad capiendos incautos, vel jam seductos in hæresi retinere adlaborat. Ut ergo quantum in nobis est, pro debito muneris nostri fidelium pastoralis curæ concreditorum pedes de laqueo evellamus qui ipsis paratus est, eos paterna voce monemus, illud Pauli ad Titum in memoriam revocando: *Hæreticum hominem post unam et secundam monitionem evita* (3).

II. Tristissima sane experientia evincitur frequentiori ac intimiori commercio cum ejusmodi hominibus, fidei vigorem sensim debilitari, nisi cum peculiari divinæ gratiæ auxilio sustentetur, tum quia continuata conversatio animos et corda facile nectat, tum quia humana imbecillitas eo vehementius errore allicitur, quo magis perversis inclinationibus blanditur. Eapropter Ecclesia quæ sine intermissione

(1) Thren. IV, 1. (2) Id. V, 1, 16, 21. (3) Tit. III, 10.

preces ad Deum fundit, ut adveniat regnum ejus (1), et juxta divini sui Sponsi promissionem, in toto orbe terrarum quam primum et in perpetuum fiat unum ovile et unus pastor (2); quæque uti amantissima omnium mater, filiis suis continuo commendat, ut, in omnibus sese præbentes exemplum bonorum operum (3), charitatis officia constanter adimpleant non tantum erga domesticos fidei, sed etiam erga eos qui thesauro carent catholicæ veritatis, vel a recto tramite desciverunt, non minus materna sollicitudine ac vigilantissimo studio, a filiis suis amovere conatur omnia quæ præciosum fidei donum in discrimine adducere possint, eisque præcipit ut a periculoso alienorum consortio caveant.

III. Sciant ergo fideles nostri nullo pacto ipsis licere actus religiosos, quibus cum hæreticis fidei participatio seu communio in sacris habetur, atque omnino prohibitum esse in illorum cœtibus concionibus interesse, aut eorum cultui quasi simul cum ipsis agendo assistere.

IV. Qui hoc faciunt hæreticis credentes, sicut et eorum receptores, fautores, et generatim quilibet eorum defensores excommunicationi latæ sententiæ subjiciuntur Romano Pontifici speciali modo reservatæ (4).

V. Invigilent parochi, ne qui viri in suis parœciis exurgant, qui in cathedra pestilentiæ sedentes, loquantur perversa contra catholicam fidem ut abducant discipulos post se (5), et proselytismum exercent. Si quem ex his seductoribus advenire vel exurgere deprehenderit, quam primum ad suum quisque Episcopum deferat, ut huic tanto scandalo totis viribus occurrat, ne forte venenum latius diffundatur. Nec sibi interea desint parochi ipsi, cæterique sacerdotes; sed conatus conatibus opponant, depellant hæreses, arguant, obsecrent, increpent in omni potentia et doctrina (6), firmentque in omnium mentibus veram et salutiferam fidem. Nullus tamen e clero, inconsulto Episcopo, publicam cum hæreticis disputationem instituat.

VI. Si parochus deprehendat aliquem e suis parochianis animo moliri, ut catholicam religionem deserat, prudenter simul et peramanter de errore suo et de apostasiæ scelere eum edoceat: admoneat præcipue propinquos qui in Dei timore vitam ducunt, inquirat de prava causa, quæ ipsum ad defectionem allicit, eamque amovere studeat; Episcopum certiosem faciat; oret tandem, curetque ut etiam

(1) Matth VI, 10. (2) Joann. X, 16. (3) Tit. II, 7.
(4) Const. Apostolicæ Sedis, n. 1. (5) Acta XX, 30. (6) 2 Tim. IV, 2.